

Utlåtande om regeringens propositionsutkast till riksdagen med förslag till lagstiftning om reformen av ordnandet av social- och hälsovård samt räddningsväsendet och om inrättandet av landskap

Bakgrundsuppgifter

Är den som svarar

- en kommun
- en samkommun eller ett samarbetsområde för social- och hälsovården
- ett landskapsförbund
- en annan samkommun eller ett kommunalt samarbetsorgan
- en statlig myndighet
- en organisation
- någonting annat

Respondentens officiella namn

Loviisan kaupunki, Lovisa stad

Namn på den person som antecknat svaret

Carita Schröder, grundtrygghetsdirektör

tfn 040 570 28 07

carita.schroder@loviisa.fi

Myndigheter: Instansens namn och behandlingsdatum för svaret till utlåtande

Grundtrygghetsnämnden 10.9.2020

Stadsstyrelsen 21.9.2020

Frågor

Frågor om reformens målsättningar

1. Kan man genom propositionen minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och göra tillgången till tjänster mer jämlik? Om inte, hur borde förslaget ändras i det avseendet?

Överföringen av organiseringsansvaret på aktörer som är större än kommunen är motiverad särskilt med tanke på små kommuner, och det faktum att man utvidgar perspektiven från att enbart omfatta kommunen till att omfatta hela regionen kan bidra till att jämna ut skillnaderna i befolkningens hälsa och välfärd. Risken med tillgången till tjänster är lättare att hantera i den föreslagna modellen, där Nyland delas in i flera självstyrelseområden, än vid en situation där Nyland bildar ett enda självstyrelseområde. Även om risken i detta fall är mindre, kan en överföring av organiseringsansvaret på större aktörer lokalt förändra till exempel servicestrukturen och på detta sätt försämra den likvärdiga tillgången till tjänsterna för en del av dem som bor i landskapet. En centralisering av verksamhetsställena och tjänsterna försvårar tillgången till tjänsterna då avstånden växer särskilt på de områden där det inte finns kollektivtrafik, varvid målet om att minska hälso- och välfärdsskillnaderna inte uppnås på väntat sätt. Generellt sett samordnar dock ändringen kriterierna för tjänsternas tillgänglighet och genom det förverkligas jämlikheten.

2. Kan man genom propositionen utveckla tillgången till, enhetligheten och effekten av räddningsväsendets tjänster på nationell, regional och lokal nivå? Säkerställer propositionen synergifördelarna mellan räddningsväsendets räddningsverksamhet och social- och hälsovårdens akutsjukvård? Om inte, hur borde förslaget utvecklas?

Särlösningen för Nyland beaktar landskapet Nylands och städernas särdrag på ett bättre sätt än alternativet där Nyland bildar ett enda social- och hälsovårdslandskap med självstyrelse. På nationell nivå kan reformens målsättningar med tanke på räddningsväsendet understödjas, eftersom de möjliggör ett bättre riksomfattande och regionalt samarbete inom räddningsväsendets olika delområden. Däremot ökar förslaget inte tjänsternas tillgänglighet regionalt och lokalt. Den föreslagna finansieringsmodellen äventyrar ordnandet av räddningsväsendets verksamhet och tjänster i östra Nyland.

Förslaget gör det möjligt för ett räddningsverk att producera prehospitala akutsjukvårdstjänster. För att utnyttja synergien mellan den prehospitala akutsjukvården och räddningsväsendet och för att kunna ordna kostnadseffektiv och produktiv verksamhet är det väsentligt att räddningsväsendet kan producera prehospitala akutsjukvårdstjänster i östra Nyland såsom i nuläget.

3. Förverkligas demokratin på ett tillräckligt sätt i propositionen? Om inte, hur kunde demokratin stärkas i propositionen?

En uppdelning av Nyland i flera självstyrelseområden ökar invånarnas möjligheter till delaktighet och inflytande. På detta sätt fjärmars inte heller beslutsfattandet för långt från områdets invånare. Demokratin för invånarna i vårdlandskapet förverkligas genom de representanter som invånarna väljer till vårdlandskapsfullmäktige. Den minsta storleken för vårdlandskapsfullmäktige, vilken bestäms enligt antalet invånare i vårdlandskapet, främjar också demokratin. Oroväckande är dock att antalet representanter i landskapsfullmäktige blir mycket litet för en enskild kommun.

Frågor om vårdlandskapslagen

4. Utgör vårdlandskapslagen en ändamålsenlig allmän lag för ordnandet av förvaltningen och ekonomin i de kommande vårdlandskapen?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

5. I 6 § i vårdlandskapslagen föreskrivs om landskapets möjlighet att sköta om uppgifterna som stöder de lagstadgade uppgifterna på sitt område samt bedriva affärsverksamhet med låg risk som stöder genomförandet av dess lagstadgade uppgifter. Stöder den föreslagna bestämmelsen förverkligandet av landskapets självstyre?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

6. I kapitel 5 i vårdlandskapslagen regleras invånarnas rätt till inflytande i vårdlandskapet. Tryggas rätten till inflytande på ett tillräckligt sätt i propositionen?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

7. I kapitel 8 i vårdlandskapslagen regleras samarbetet mellan vårdlandskapen. Är förslaget ändamålsenligt med tanke på vårdlandskapens verksamhet och samarbetet?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej

- tar inte ställning

8. Styrningen av vårdlandskapets ekonomi grundar sig särskilt på vårdlandskapslagen och lagen om vårdlandskapens finansiering. Styr vårdlandskapens finansieringsmodell och den finansiella styrningsmekanismen enligt vårdlandskapslagen vårdlandskapens ekonomiska skötsel på ett ändamålsenligt sätt?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

9. I kapitel 3 i vårdlandskapslagen föreskrivs bland annat om vårdlandskapets upplåningsbemyndigande samt styrningen av investeringar på ett sätt som beaktar balansen i hela den offentliga ekonomin. Det föreslås inga särskilda bestämmelser om förvaltningen av de lokaler som överläts till vårdlandskapen. Tryggar den föreslagna modellen för finansiering och styrning av investeringar genomförandet av nödvändiga investeringar på ett ändamålsenligt sätt? I svaret kan du ta ställning till hur förvaltningen av lokalerna kunde ordnas på lokal, regional eller nationell nivå.

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

10. Landskapslagens paragrafspecifika ändringsförslag. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

11. Övriga fritt formulerade observationer om landskapslagen.

I speciallagstiftningen föreskrivs om obligatoriskt samarbete mellan vårdlandskapen vid särskilda uppgifter. Utöver detta kan vårdlandskapen avtala om att sköta sina uppgifter i samarbete alltid då det är ändamålsenligt och i praktiken möjligt. Lovisa stad anser att denna möjlighet kan understödhas i mycket hög grad, eftersom en betydande andel av stadens invånare för närvarande också använder sig av Kymmenedalens sjukvårdsdistrikts tjänster.

Till exempel sköts förlossningarna till största delen inom området för ett annat sjukvårdsdistrikt, eftersom förlossningar inte alls sköts i östra Nyland. Det är oroväckande att man i lagen anser att vårdlandskapens ställning som samfund med självstyrelse förutsätter att vårdlandskapen själva sköter en tillräckligt stor del av de uppgifter som ankommer på dem och också samtidigt håller sin funktionsförmåga på en sådan nivå att de klarar av sköta alla sina uppgifter. Det förblir oklart vad som avses med "tillräcklig" i propositionen.

Reformens ekonomiska konsekvenser har bedömts på en synnerligen approximativ och allmän nivå. Som ett sätt att trygga den offentliga ekonomins hållbarhet föreslås bland annat väldigt stark statlig styrning. Att ha en stark statlig styrning av landskapen, vilken också skulle omfatta frågor som gäller landskapens operativa verksamhet, är inte helt förenligt med reformens målsättningar. Utövandet av en stark statlig styrning strider mot den målsättning som framhäver landskapens starka organiseringsansvar. Dessutom skulle det vara önskvärt att landskapet har beskattningsrätt, så att finansieringen, styrningen och planeringen på riktigt ligger i landskapens händer.

Ett incitament för landskapet att dämpa kostnadsökningen är bland annat att enbart 80 % av ökningen av servicebehovet beaktas i finansieringen. Detta incitament är snarare en skrämselform, då upprepade finansieringsunderskott leder till att utvärderingsförfarande inleds. Finlands befolkning kommer att fortsätta åldras under de närmaste åren, vilket ofrånkomligen också ökar kostnaderna för social- och hälsovård. Lokalt sett uppgår andelen över 65-åringar i Lovisa till nästan en tredjedel, och deras andel håller på att växa i hela östra Nyland.

Frågor om lagen om ordnande av social- och hälsovård

12. Utgör lagen om ordnande av social- och hälsovård en ändamålsenlig allmän lag för ordnandet av offentlig social- och hälsovård?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

13. Tryggar bestämmelserna i lagen om ordnande av social- och hälsovård en jämlik tillgång till social- och hälsovårdstjänster?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

14. Tryggar de uppgifter som i lagförslaget fastställts för kommunen och landskapet genomförandet av målet att främja befolkningens välfärd och hälsa?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

15. Tryggar bestämmelsen i 8 § att ansvaret för ordnande av social- och hälsovård genomförs på ett tillräckligt och ändamålsenligt sätt?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

16. Är bestämmelsen i 12 § om upphandling av köptjänster och bestämmelsen i 12 a § om användning av hyrd arbetskraft ändamålsenlig och genomförbar i praktiken?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

17. Är kraven enligt 13 § med avseende på privata tjänsteproducenter motiverade?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

18. Är bestämmelsen i 16 § om privat tjänsteproducent som underleverantör ändamålsenlig och genomförbar i praktiken?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

19. Är bestämmelsen i 33–36 § om vårdlandskapens samarbetsområde och samarbetsavtal ändamålsenlig i sin helhet?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

20. Tryggar bestämmelsen i 37 § tvåspråkiga vårdlandskaps samarbete med avseende på tillgången till svenskspråkiga tjänster?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

21. Är bestämmelsen i 49 § om beredskapscenter ändamålsenlig och motiverad?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

22. Vilket vårdlandskap borde föreskrivas som ansvarig för att trygga utvecklingen av svenskspråkiga tjänster (31 §) i hela landet?

Lovisa stad understöder ett samarbete i nätverk, eftersom alla tvåspråkiga vårdlandskap vill utöva inflytande och vara med och bestämma. Ett orosmoment är att beslutanderätten ligger hos ett landskap trots att varje vårdlandskap är tvunget att stå för kostnaderna. Det landskap som utses till ansvarigt vårdlandskap för avtalet behöver inte vara detsamma som ansvarar för utvecklingsarbetet.

23. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagen om ordnande av social- och hälsovård.
ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

24. Övriga fritt formulerade observationer om lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Propositionen tar egentligen inte ställning till vilka tjänster eller hurdana tjänster som ska ordnas på två språk, utan enbart förpliktar tvåspråkiga vårdlandskap att samarbeta i frågan. Kanske det är bra att man litar på kommunernas erfarenhet om när det lönar sig att samarbeta i språkfrågor. Antagandet är att tillgången till tjänster på svenska och deras kvalitet förbättras, eftersom det i merparten av Nyland bildas ett gott befolkningsunderlag med tanke på att trygga svenskspråkiga tjänster. Då anordnarna av social- och hälsovårdstjänster är större blir också möjligheterna att ordna specialiserade tjänster på svenska allt bättre.

Oroväckande med tanke på förslaget är hur man framöver kan säkerställa att kommuninvånarnas hälsa och välfärd främjas. Kommunen kommer att vara förpliktad att sköta arbetet för att främja hälsa och välfärd i samarbete med vårdlandskapet. Landskapet anvisas dock ingen finansiering för detta ändamål utan det är kommunen som får statsfinansiering. Emellertid har säkert särskilt små kommuner ett stort behov att få sakkunnighjälp av vårdlandskapets sakkunniga inom hälsa och välfärd. Att verksamheten fördelar sig på två instanser försämrar verksamhetens effektivitet.

Kravet på egen tjänsteproduktion i och med genomförandet av organiseringsansvaret och förbudet att upphandla tjänster där offentlig makt utövas begränsar i onödan utnyttjandet av privata tjänsteproducenter och tjänsteproducenter inom tredje sektorn. I värsta fall kan det leda till ineffektiva lösningar som är svåra att genomföra.

Frågor om lagen om ordnande av räddningsväsendet

25. I 8 § i lagen föreslås bestämmelser om de riksomfattande målsättningarna för ordnandet av räddningsväsendet. I bestämmelsen listas det som måste definieras i de riksomfattande strategiska målsättningarna. Listan är inte fullständig. Är punkterna som listas i bestämmelsen motiverade?

- ja
- huvudsakligen ja

- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

26. Vad borde tilläggas/avlägsnas?

27. I 13 § i lagen föreslås bestämmelser om vårdlandskapets uppföljnings- och utvärderingsskyldighet. I 16 § i lagen föreslås dessutom bestämmelser om räddningsväsendets egenkontroll i vårdlandskapet. Är förslaget om uppföljnings-, utvärderings- och egenkontrollshelheten i vårdlandskapen ändamålsenligt?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

28. I paragraf 5 i lagen om ordnande av räddningsväsendet föreskrivs sammanslagning av uppgifter till större helheter om det är nödvändigt för att trygga tillgången till, enhetligheten eller kvaliteten på tjänsterna eller med avseende på uppgifternas komplexitet eller höga kostnader som de medför. Är de sammanslagna uppgifterna i bestämmelsen motiverade?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

29. Vilka specialresurser inom den internationella räddningsverksamheten (utrustning, sammansättningar) skulle vara ändamålsenliga att sammanslå för något landskap/några landskap att sköta?

Sådana specialresurser inom den internationella räddningsverksamheten som sällan används är ändamålsenliga att sammanslå för ett eller vissa landskap att sköta. Åtgärder som kräver resurser av detta slag är bland annat oljebekämpning.

30. Vilka åtgärder som krävs för att ge och ta emot internationellt bistånd (varningar, utrustning etc.) skulle vara ändamålsenliga att sammanslå till något landskap/några landskap och om ja, till vilket landskap/vilka landskap?

31. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagen om ordnande av räddningsväsendet.
ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

32. Övriga fritt formulerade observationer om lagen om ordnande av räddningsväsendet.

Räddningsverket i Östra Nyland framhåller att det också hade varit möjligt att fortsätta utvecklandet av räddningsväsendet på nationell nivå genom att rätta till problempunkterna och utveckla det nuvarande systemet. Minskningen av räddningsväsendets finansiering i området väcker stor oro i Lovisa. Enligt förslaget minskar räddningsväsendets finansiering med nästan 25 %, vilket innebär att den nuvarande servicenivån grusas. Detta beror på den beräkningsgrund som bestämts för riskfaktorerna, vilken inte beaktar östra Nylands särdrag. I området finns en stor hamn, ett kärnkraftverk och en stor koncentration av petrokemisk industri. Anmärkningsvärt är också det faktum att ökningen av servicebehovet inte beaktas i finansieringskalkylerna i detta förslag på det sätt som den beaktas i förslaget för finansieringen av social- och hälsovården.

Det är också oroväckande att den statliga styrningen av räddningsväsendet är synnerligen stark även i frågor som gäller landskapets operativa verksamhet. Styrningsrätten minskar märkbart möjligheterna för östra Nylands landskap att i verkligheten besluta om räddningsväsendets servicenivå på det sätt som är ändamålsenligast lokalt.

Den föreslagna finansieringen och styrningen får inte äventyra det frivilliga brand- och räddningsväsendets verksamhet, vars tjänster ur trygghetssynpunkt är ytterst viktiga i speciellt de glesbefolkade områdena av östra Nyland.

Frågor om lagen om införande av lag

33. Grunden för vårdlandskapens regionala indelning är en kommunbaserad landskapsindelning som föreskrivs i 5 § i lagen om införande av lag. Är den föreslagna regionala indelningen ändamålsenlig med avseende på ordnandet av social- och hälsovård och räddningsväsendet?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

34. Enligt 3 § i vårdlandskapsstrukturlagen utgör landskapsindelningen precis som nu även grunden för andra statliga regionala indelningar. Dessutom utgör landskapsindelningen grunden för indelningen av landskapsförbundens verksamhetsområden. Är den regionala indelningen som föreslås i 5 § ändamålsenlig med avseende på övrig regionförvaltning?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

35. I lagförslaget föreslås att Södra Savolax och Norra Savolax landskap ändras så att Enonkoski, Rantasalmi, Nyslott och Sulkava skulle överföras från Södra Savolax till Norra Savolax. Ändringen inverkar både på vårdlandskapet och på landskapsindelningen som utgör grunden för den statliga regionala indelningen. Till vilket landskap borde dessa kommuner höra och vilka effekter har alternativen på respondentens verksamhet:

- Till Södra Savolax landskap
- Till Norra Savolax landskap

36. I lagförslaget ansvarar fyra vårdlandskap (Östra Nylands vårdlandskap, Mellersta Nylands vårdlandskap, Västra Nylands vårdlandskap, Vanda-Kervos vårdlandskap) samt Helsingfors stad, som inte ingår i något vårdlandskap, för ordnandet av social- och hälsovården i Nylands landskapsområde. Med avseende på övriga regionala indelningar utgör Nylands nuvarande landskap en helhet. Är den föreslagna bestämmelsen ändamålsenlig med avseende på de regionala indelningarna?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

37. Tryggar sammansättningen av de tillfälliga organen och de lagstadgade uppgifterna verkställandet av reformen (7-8 §)?

- ja
- huvudsakligen ja

- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

38. Enligt kapitel 4 i lagen om införande av lag överförs kommuners och vissa samkommuners lösa egendom, semesterlöneskuld och avtal som hänför sig till sjukvårdsdistriktens och specialomsorgsdistriktens samkommuners, social- och hälsovårdens samt räddningsväsendets uppgifter till vårdlandskapen. Kommunernas lokaler och fastigheter kvarstår i kommunernas ägo. Är lösningen med avseende på egendomsarrangemanget godtagbar?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

39. I kapitel 4 i lagen om införande av lag föreskrivs om kommunernas rättighet att få ersättning från staten för direkta kostnader som egendomsarrangemangen i samband med reformen orsakat samt för ersättningsförfaranden. Ersättningen riktar sig i första hand till kommunernas och samkommunernas kvarstående tillgångsposter, till exempel kostnader för lokaler som tagits ur bruk efter övergångsperioden. Är kompensationsbestämmelsen godtagbar?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

40. Enligt 17 § i lagen om införande av lag överförs personal som arbetar i kommunala organisationer som producerar tjänster inom social- och hälsovården och räddningsväsendet till landskapens tjänst i enlighet med principerna för överlåtelse av rörelse. Dessutom överförs personal, som huvudsakligen utför social- och hälsovårdsuppgifter i andra kommunala förvaltningstjänster eller stödtjänster, till landskapen. Har bestämmelserna om överföringen av personal föreskrivits på ett ändamålsenligt sätt med avseende på personalens ställning?

- ja
- huvudsakligen ja

- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

41. Är bestämmelsen om utlägningsavtalens ogiltighet enligt 28 § motiverad och tryggar den parternas ställning tillräckligt?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

42. Tryggar förslagen om delningen av Kårkullas verksamhet kontinuiteten i dess verksamhet som vårdlandskapens verksamhet?

Om verksamheten vid Kårkullas enheter fortsätter inom området för östra Nylands vårdlandskap och tjänsterna inte har sålts till ett annat landskaps område, antas överföringen till vårdlandskapen lyckas. En möjlighet att underlätta kontinuiteten i verksamheten är att överföra Kårkulla till landskapet etappvis och senare än övrig verksamhet.

43. Enligt förslaget träder reformen i kraft år 2023. Kan reformen genomföras inom tidtabellen som föreslås i reformen?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

44. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagen om införande av lag. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

45. Övriga fritt formulerade observationer om lagen om införande av lag.

I propositionsutkastet föreslås det att kommunernas avtal, lösa egendom och rättigheter som gäller ägande, besittning och användning av den lösa egendomen överförs till vårdlandskapen utan ersättning. Detta kan i värsta fall äventyra kommunernas möjlighet att ordna de tjänster som kommunerna ska ordna. Likaså föreslås det att de aktier i aktiebolag som kommunen äger för att ordna eller producera social- och hälsovårdstjänster överförs utan ersättning. För Lovisa kan detta innebära att stadens aktier i bolaget för klient- och patientdatasystemet Apotti övergår till landskapet utan ersättning. Egendomsarrangemangen måste genomföras så att kommunerna får en ersättning för den egendom som överförs, och denna ersättning ska basera sig på egendomens gängse värde.

I lagförslaget framförs att vårdlandskapet inte hyr skyddsrum av kommunerna, men att man ändå förväntar sig att kommunerna upprätthåller dessa lokaler. Detta innebär kostnader för Lovisa stad, för i den nuvarande grundtrygghetscentralens byggnader finns stora skyddsrum på grund av kärnkraftverket som ligger inom stadens gränser.

Inrättandet av landskapen och inledningen av deras verksamhet utgör en omfattande förändringsprocess. Den tidtabell som föreslås är snäv. Coronakrisen och verksamhetsmiljön som genomgått förändringar på grund av krisen har skapat en ny betydande risk för aktörernas resurser att verkställa reformen enligt tidsplanen. Det är diskutabelt huruvida man klarar av att inom tidsplanen utföra den omsorgsfulla planering och den konsekvensbedömning som behövs för att reformen ska kunna verkställas väl. Genomförandet behöver skjutas upp eller indelas i faser på nationell nivå.

Förslaget om att ogiltigförklara upphandlingar av social- och hälsovårdstjänster är mycket problematiskt och svårt att genomföra. Ett bättre alternativ vore att ge landskapet möjlighet att på grunder som föreskrivs i lagen säga upp avtal efter att organiseringsansvaret överförts.

Frågor om lagen om landskapens finansiering

46. Staten finansierar huvudsakligen verksamheten i vårdlandskapen som grundas, dvs. ansvaret för finansieringen av social- och hälsovårdstjänsterna riktas till staten. Är lösningen ändamålsenlig med avseende på reformens målsättningar?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

47. Statens finansieringsnivå för varje finansår grundar sig i princip på vårdlandskapets kalkylerade kostnader för föregående år. Nivån på den statliga finansieringen höjs årligen på grundval av den uppskattade ändringen av tjänstebehov (7 §), kostnadsnivån (prisernas) (8 §), ändringar i uppgifter (9 §) samt faktiska kostnader (10 §). På höjningen av räddningsväsendets finansieringsnivå tillämpas dock inte höjning som grundar sig på ändring i behovet av tjänster. Med avseende på förändringar i behovet av tjänster inkluderar propositionen en faktor som delvis dämpar den statliga finansieringens tillväxt så att 80 % av det uppskattade ändringsbehovet beaktas från och med tredje året (36 §). Dessutom har

vårdlandskapet rätt till tilläggsfinansiering under förutsättning att kraven som avses i 11 § i lagen uppfylls. Har vårdlandskapen tillräckliga ekonomiska förutsättningar att klara av de lagstadgade uppgifterna?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

48. Är bestämningsfaktorerna (kapitel 3) för finansieringen av vårdlandskapens statliga finansiering av **social- och hälsovårdsuppgifterna** och deras viktcoefficienter motiverade?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

49. Är bestämningsfaktorerna (kapitel 4) för finansieringen av vårdlandskapens statliga finansiering av **räddningsväsendets uppgifter** och dess viktcoefficienter motiverade?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

50. I finansieringen av vårdlandskapet beaktas skillnaden mellan finansieringen enligt de kalkylerade kostnaderna och de faktiska kostnaderna i vårdlandskapets kommuner som en övergångsutjämnning så att ändringen begränsas gradvis årligen under 7 års tid. Den maximala förändringsbegränsningen är tillsvidare permanent +/- 150 euro per invånare från och med år 2029 (35 §).

a) Är övergångsperioden för landskapens finansiering för åren 2023–2029 tillräcklig?

- ja

- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

b) Är den tillsvidare permanenta maximala förändringsutjämningen godtagbar?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

51. Statens finansiering betalas månatligen till vårdlandskapen senast den första dagen i månaden. I januari och juni under finansåret betalas vardera månad 2/12 av hela årets finansiering och de övriga månaderna kvarvarande finansiering i jämnstora poster (25 §). Dessutom betalas hälften av betalningsposten för januaris finansiering år 2023 till vårdlandskapet den 1 december år 2022 (37 §). Är tidtabellen för betalningen av finansieringen ändamålsenlig med avseende på betalningsförmågan och förvaltningen av kassan?

- ja
- huvudsakligen ja
- nej
- huvudsakligen nej
- tar inte ställning

52. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagen om landskapens finansiering. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

53. Övriga fritt formulerade observationer om lagen om landskapens finansiering.

Lovisa stad anser att man bör lägga större vikt vid åldersstrukturen i bestämningsgrunderna för den finansiering som tilldelas anordnaren av social- och hälsovårdstjänster. Dessutom bör man beakta vissa kostnader för social- och hälsovårdstjänster på ett bättre sätt, såsom

antalet personer som behöver tjänster i hög grad (bland annat andelen familjer med låg inkomst, sysselsättningsgraden, andelen ensamförsörjarkhushåll).

Med tanke på bestämningen av finansieringen är det oroväckande att man än så länge inte i nämnvärd grad har reserverat finansiering för ändringskostnader. De ändringskostnader som föranleds av att de nya landskapen inrättas är betydande och kommer att medföra stora extra kostnader för den offentliga ekonomin under de första åren. Utöver de kostnader som uppkommer genom inrättandet av en ny förvaltningsnivå uppkommer det ändringskostnader genom avtalsändringar, sammanslagning av IKT-system och harmonisering av löner och klientavgifter.

Det faktum att utredningen om landskapsbeskattningen fortfarande pågår försvårar också bedömningen av frågan. Utredningen är central med tanke på hela reformen av social- och hälsovården och dess konsekvenser. Beskattningsrätt för landskapet understöds.

Frågor om andra lagutkast

Lagstiftning om kommunernas finansiering

54. Är utjämningsystemet som föreslås för att lindra de betydande kommunspecifika förändringarna i samband med vårdreformen som presenteras i statsandelssystemet godtagbara och tillräckliga (lag om statsandel för kommunal basservice 29 och 30 §)?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

55. Är statsandelskriterierna samt deras betydelse i allmänhet motiverade (lagen om statsandel för kommunal basservice, kapitel 2 samt utkast till statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice)?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

56. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagstiftningen om kommunernas finansiering.
ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller

genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

57. Övriga fritt formulerade observationer om lagstiftningen om kommunernas finansiering.

Det är tänkt att skillnaderna mellan kommuner i och med reformen jämnas ut med inbyggda utjämningsmekanismer i statsandelssystemet så att den permanenta förändringen i en enskild kommuns ekonomiska balans begränsas till +/-100 euro per invånare. Denna utjämning kan ha stora konsekvenser för olika kommuner. Enligt kommunförbundets kalkyler förlorar Lovisa stad cirka 65 euro/invånare. Det är viktigt att förändringen jämnas ut så att den är 0 euro per invånare. På så sätt skulle inte balansen i en enda kommuns ekonomi försämrats till följd av förändringen.

Det finns ett problem till med tanke på övergångskalkylerna. Enligt förslaget ska kostnaderna räknas utgående från bokslutsuppgifterna för 2021 och budgetuppgifterna för 2022. Kommunernas social- och hälsovårdsutgifter kommer under dessa år att vara exceptionellt höga på grund av coronavirusepidemin. Utöver detta väntas samkommunerna för den specialiserade sjukvården uppvisa ett rejält underskott för i år, vilket kommunerna enligt propositionsutkastet måste täcka innan reformen träder i kraft. Skatteintäkterna kommer under denna tid dessutom med stor sannolikhet att vara mindre än man prognostiserat. Det är väldigt oroväckande om kommunernas eller landskapens nya bestående finansieringsbaser ska fastställas utifrån statistikuppgifter för två exceptionella år.

Det är också oroväckande att den kommunala skattesatsen och intäkterna från samfundsskatten skärs ned då kommunerna samtidigt kommer att vara tvungna att ansvara för sina nuvarande skulder. Även framöver kommer det finnas ett behov för kommunerna att göra investeringar, och till denna del får kommunernas investeringsförmåga inte försämrats.

Skattelagstiftning

58. Anser ni att ändringarna i skattesystemet som föreslås för insamling av landskapens finansiering är godtagbara?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

59. Paragrafspecifika ändringsförslag till skattelagstiftningen. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

60. Övriga fritt formulerade observationer om skattelagstiftningen.

Lagstiftning om landskapens och kommunernas personal

61. Tillämpningsområdet för lagstiftningen om kommunal personal föreslås ändras till att omfatta även landskapens personal. Intressebevakningen för arbetsgivare i landskapen sköts av Kommun- och landskapsarbetsgivarna KT som stadgas i ny lag. Är de föreslagna bestämmelserna om personalens ställning och intressebevakningen för arbetsgivare ändamålsenliga?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

62. Är bestämmelserna om finansieringen av pensionerna ändamålsenliga?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

63. Fritt formulerade observationer om personalen ställning och/eller intressebevakningen för arbetsgivare samt pensionerna.

Nyland-lagen

64. Tryggar Nylands speciallag ett jämlikt ordnande av social- och hälsovården i förhållande till övriga landet?

- ja
- huvudsakligen ja

- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

65. Tryggar bestämmelserna om HUS lagstadgade uppgifter ordnandet av specialsjukvården samt universitetssjukhusets forsknings-, utvecklings- och undervisningsuppgifter (5 §)?

X ja

- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

66. Är bestämmelserna om fördelningen av organiseringsansvaret av hälsovården i Nyland ändamålsenlig (Nylands vårdlandskaps och Helsingfors stads primära organiseringsansvar, HUS lagstadgade uppgifter och HUS organiseringsavtal; 4, 5 och 10 §)?

X ja

- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

67. Är bestämmelserna om åtskiljandet av Helsingfors stads ekonomi ändamålsenliga och tillräckliga för att trygga en jämlik verksamhet med avseende på övriga landet (kapitel 5)?

X ja

- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

68. Paragrafspecifika ändringsförslag till Nyland-lagen. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

69. Fritt formulerade observationer om Nylands speciallag?

Särlösningen för Nyland behöver granskas ur jämlikhetsperspektiv med tanke på tjänsternas tillgänglighet inte med tanke på de administrativa lösningarna. Dessutom behöver skillnaderna i språkunderlag beaktas, till exempel tvåspråkighet och flerspråkighet på särskilda områden i Nyland. I Nyland finns det också mycket landsbygdslik bosättning, vars särdrag skiljer sig mycket från stora städers särdrag.

Lagar om den allmänna förvaltningen

70. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagarna om den allmänna förvaltningen.
ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

71. Fritt formulerade observationer om lagstiftningen om den allmänna förvaltningen.

Frågor om vårdlandskapsstrukturlagen

72. I vårdlandskapsstrukturlagen föreskrivs om landskapsindelningen som även utgör grunden för vårdlandskapens områden. Dessutom föreskriver lagen om ändring av vårdlandskapen som även leder till ändring av motsvarande område i landskapsindelningen. Är kriterierna för förhållandet mellan de föreslagna vårdlandskapen och landskapsindelningen på grundval av dessa samt ändringsprocessen för indelningen tydliga och ändamålsenliga med beaktande av landskapsindelningens betydelse för övriga regionindelningar?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

73. Anser ni att de föreslagna förutsättningarna för ändringen av vårdlandskapen är ändamålsenliga med avseende på social- och hälsovården samt räddningsväsendet? (särskilt vårdlandskapsstrukturlagen 2, 5 och 10 §)

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej

- nej
- tar inte ställning

74. Paragrafspecifika ändringsförslag om vårdlandskapsstrukturlagen. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

75. Övriga fritt formulerade observationer om vårdlandskapsstrukturlagen.

Styrningen av landskapen

76. Statens styrning i ordnandet av både social- och hälsovården och räddningsväsendet stärks. Är det här motiverat med avseende på reformens målsättningar?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

77. Ministerierna och landskapet för årliga förhandlingar där landskapets verksamhet och ekonomi granskas med avseende på faktiska uppgifter och prognoser. Dessutom förs separata styrningsförhandlingar varje år enligt samarbetsområde. Är målsättningen med förhandlingarna och ärendehelheten som ska behandlas ändamålsenlig?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

78. Mellan landskapen och statsrådet planeras en aktiv styrning som grundar sig på interaktion mellan ministerierna och de organiseringsansvariga instanserna. Styrningen grundar sig på öppna åsikter och informationsutbyte samt en kontinuerlig utvärdering av arrangörernas verksamhet och ekonomi. Är styrningsmodellen motiverad med avseende på reformens målsättningar?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

Reformens effekter

79. I bedömningen av effekterna har propositionens centrala effekter beskrivits. Till vilken del borde bedömningen av effekterna korrigeras, preciseras eller kompletteras?

80. Har reformens ändringskostnader sakenligt identifierats och uppskattats?

- ja
- huvudsakligen ja
- huvudsakligen nej
- nej
- tar inte ställning

81. Förändringskostnaderna för IKT och informationsförvaltningen till följd av reformen bedöms konsekvensbedömningen i regeringens proposition på grundval av kostnadsberäkningarna som identifierats landskaps- och vårdberedningen för den föregående valperioden. Hurudana preciseringar och kompletteringar borde göras i de föreslagna bedömningarna?

De kostnadsberäkningar som gjordes för Lovisa stads del i den föregående beredningen har i huvudsak varit korrekta. Eftersom den allmänna prisnivån för IKT-tjänster och licenser har stigit, behöver kostnadsberäkningen korrigeras uppåt med 3–5 %.

82. Era åsikter om andra eventuella effekter i den föreslagna servicestrukturen med avseende på IKT och digitala frågor?

Med tanke på reformens målsättning anser Lovisa stad att det är kritiskt att en äkta integration av social- och hälsovården möjliggörs i reformen genom att säkerställa informationsöverföringen. En av de viktigaste reformerna inom social- och hälsovården i Nyland är klient- och patientdatasystemet Apotti, som är det enda datasystemet i Finland som förenar social- och hälsovården. Lovisa stad är en av de kommuner som äger Apotti och har förbundit sig till att ta systemet i bruk. Reformen

får inte på något sätt äventyra detta. Om man i reformen möjliggör ett omfattande ibruktagande av Apotti inom samtliga landskap måste det medföra ekonomisk nytta för de kommuner som äger Apotti.

83. Hurudana effekter med avseende på social- och hälsovårdstjänsterna medför den preciserade bestämmelsen om organiseringsansvar och köptjänsterna för vårdlandskapen (till exempel med avseende på förändringar i servicestrukturen eller kostnader från tjänsteproduktionen):

a) åren 2021–2022?

b) åren 2023–2024?

c) från och med år 2025?

84. En del av upphandlingsavtalen för social- och hälsovårdstjänsterna som överförs till vårdlandskapen kan vara ogiltiga enligt de nya bestämmelserna. Vårdlandskapet är skyldigt att ersätta investeringar till tjänsteproducenterna som på grund av de ogiltigförklarade avtalen är onyttiga. Vilka effekter har den lagstadgade ogiltighetsförklaringen för vårdlandskapen eller privata tjänsteproducenter?

a) åren 2021–2022?

b) åren 2023–2024?

c) från och med år 2025?

85. a) Ska upphandlingsavtal som överförs till vårdlandskapen enligt er bedömning ogiltigförklaras med stöd av bestämmelsen om organiseringsansvar och köptjänster?

ja

nej

b) om ja, vilket är de ogiltigförklarade avtalens värde i euro?

c) hänför det sig enligt er bedömning investeringar som blir onyttiga för privata tjänsteproducenter i de ogiltigförklarade avtalen, vad utgörs dessa direkta onyttiga investeringar av och hur stora förluster är det fråga om?

Stöd för verkställande av reformen

86. Inom vilka områden bedömer ni att ni behöver riksomfattande stöd för det regionala genomförandet av reformen?

- vårdintegration
- bedömningen av servicebehov
- förvaltning och ledning
- personalöverföringar
- ekonomi
- egendomsarrangemang
- informationsförvaltning och IKT
- kommunikation och delaktighet

annat, vad

Övriga frågor

87. Eventuella förslag på att ersätta begreppet "vårdlandskap" med ett annat begrepp.

88. Förslag på namn till ert vårdlandskap.

Östra Nylands vårdlandskap

89. Övriga fritt formulerade observationer om regeringens propositionsutkast.

90. Övriga specificerade författningsändringsförslag.